

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

**ПРИЛОЖЕНИЕ №3
ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА
ОТПАДЪЦИТЕ
НА ОБЩИНА САТОВЧА 2021-2028 Г.**

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	ВЪВЕДЕНИЕ	6
II.	ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА	11
III.	SWOT АНАЛИЗ	17
IV.	ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ	20
V.	ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА	20
	V.1.ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ	20
	V.1.1.ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ	31
	V.2. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ	38
	V.3. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ	44
	V.4. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО.....	48
	V.4.1. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки	52
	V.5. ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ	55
VI.	КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	57
VII.	СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА/РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ	57
VIII.	ПРИЛОЖЕНИЯ	59
	ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО Сатовча	59
	ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците, ...	59
	ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози	60

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ

Таблица 1.	Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2020 г.....	27
Таблица 2.	Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци.....	29
Таблица 3.	Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци	37
Таблица 4.	Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Сатовча за периода 2014- 2020 г.	40
Таблица 5.	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци.....	42
Таблица 6.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	46
Таблица 7.	Заложени цели за МРО по години	48
Таблица 8.	Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО	51
Таблица 9.	Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.....	54
Таблица 10.	Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други	56

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ

Фигура 1.	Географско положение община Сатовча	9
Фигура 2.	Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.....	27

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	Брутен вътрешен продукт
БО	Битови отпадъци
БрБО	Биоразградими битови отпадъци
ДФФП	Договор за безвъзмездна финансова помощ
ДДС	Данък добавена стойност
ЕО	Екологична оценка
ЕАОС	Европейска агенция по околна среда
ЕЕО	Електрическо и електронно оборудване
ЕК	Европейска комисия
ЕКАТТЕ	Единен класификатор на административно-териториалните и териториалните единици в Република България
ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗВ	Закон за водите
ЗИД	Закон за изменение и допълнение
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗОВВООС	Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излезли от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
НН	Норма на натрупване
НПО	Неправителствена организация
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013 г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НСРР	Националната стратегия за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВ	Отпадъчни води
ОПР	Общински план за развитие
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОУП	Общ устройствен план
ПО	Производствени отпадъци

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ППЗОЗЗ	Правилник за прилагане на закона за опазване на земеделските земи
ПРЗ	Препарати за растителна защита
ПСОВ	Пречистителна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПЧП	Публично-частно партньорство
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и водите
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РОП	Разширена отговорност на производителя
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СМР	Строително-монтажни работи
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
УО	Управление на отпадъците
SWOT	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats)

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за управление на отпадъците 2021-2028 г. на община Сатовча се явява инструмент за прилагане на законодателството по управление на отпадъците и за постигане на заложените цели на местно ниво с цел постигане на заложените цели на национално ниво и на ниво Европейски съюз.

Ключов елемент при разработване на програмата е съобразяването и прилагането на следния **приоритетен ред (йерархия) при управлението на отпадъците:**

- **предотвратяване на образуването им;**
- **подготовка за повторна употреба;**
- **рециклиране;**
- **друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;**
- **обезвреждане.**

Като се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническата осъществимост и икономическата приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото.

Разработената програма се основава на следните **основни принципи:**

- **Предотвратяване** - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.
- **Разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща** – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.
- **Превантивност** – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- **Близост и самодостатъчност** – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- **Участие на обществеността** – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

Географски, демографски и социално-икономически характеристики на община Сатовча

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Община Сатовча се намира в Югозападна България, област Благоевград. Територията на община Сатовча е с площ 332,591 км² и заема 11-о място сред 14-те общини на областта.

Релефът на общината е планински и полупланински със средна надморска височина около 1000 м. Цялата община заема части от югозападните склонове на западнородопския рид Дъбраш с най-висока точка връх Бойчеви скали – 1731 м. Най-ниската точка на общината е в коритото на река Места, на държавната ни граница, при навлизането на реката в гръцка територия – 407 м н.в.

Климатът е преходно-средиземноморски с подчертано планинско влияние във високите части. Средната годишна температура е около 10°C. През зимата се образуват температурни инверсии. Преобладават пролетно-летните и есенно-зимните валежи.

По данни от ПИРО Сатовча 2021-2027 г., от трите сектора на икономиката на община Сатовча най-развит е третичния сектор.

Населението в община Сатовча към 31.12.2020 г. е 14 127 души. Средната гъстота на населението към 31.12.2020 г. е 42,5 души/ км².

Основание и подход за изработване на ПУО-Сатовча

Настоящата **Програма за управление на отпадъците на Община Сатовча за периода 2021-2028 г.** е изготвена на основание чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (*Обн. ДВ бр. 53 от 13 юли 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр. 19 от 5 Март 2021 г.*) и в съответствие със структурата, целите и предвижданията на **Националния план за управление на отпадъците** (*приет с Решение №459/17.06.2021 г. на МС*) и указания за разработване на регионални и общински програми, получени с писмо изх. №48-00-566/21.07.2021 година на МОСВ. Тя се изготвя и във връзка със следните основания:

- изтичане периода на действие на съществуващата Програма за опазване на околната среда, част от която е била и подпрограма за управление на дейностите по отпадъци на Община Сатовча 2016-2020 г.;
- промени в законодателството по управление на отпадъците – приет през м. юли 2021 г. нов, пети Национален план за управление на отпадъците 2021-2028 г., който заедно с отделните програми към него подпомагат централните и местните власти за концентрация на ограничените ресурси към приоритетни за финансиране проекти в сферата на управление на отпадъците от национални и европейски източници на финансиране.

Подходът за разработване на програмата е съобразен и с изискването такъв вид документ да е достъпен за разбиране от страна на неспециалисти и на широката общественост и същевременно да предоставя възможност на тесните специалисти да получат по-подробна информация чрез приложения към основния текст на аналитичната част.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Съдържание на ПУО Сатовча

Предвид представения подход при разработването и приетият НПУО, ПУО Сатовча има следната структура и съдържание:

Основен документ, който съдържа:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците;
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите);
- Цели и подцели;
- План за действие с Програми от мерки за постигане на целите;
- Координация с други планове и програми;
- Система за контрол на изпълнението, оценка на резултатите, отчети актуализация на ПУО-Сатовча;
- Приложения, в които са представени - Подробните анализи за състоянието на управлението на отпадъците;

Географско покритие

ПУО Сатовча се отнася за територията на община Сатовча. Общинската програма е разработена в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Определените мерки за достигане на целите на ПУО-Сатовча за периода 2021-2028 г. са съобразени с обстоятелството, че Община Сатовча е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Доспат, в което се включват **общините Доспат, Сатовча, Борино, Девин и Сърница и което управлява Регионалната система за управление на отпадъците Доспат.**

Община Сатовча се намира в Югозападен регион от ниво 2, област Благоевград. Селищната мрежа на община Сатовча включва 14 населени места с административен център – село Сатовча.

Граници на община Сатовча:

- на североизток – община Сърница, област Пазарджик;
- на изток – община Доспат, област Смолян;
- на запад – община Гърмен;
- на югозапад – община Хаджидимово;
- на югоизток – Република Гърция.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Фигура 1. Географско положение община Сатовча

Източник: <https://bg.wikipedia.org/>

Времеви хоризонт

ПУО на Община Сатовча е разработена за периода 2021-2028 г. в съответствие с времеви хоризонт, за който е приет Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г. в изпълнение на чл. 52, ал. 3 от Закона за управление на отпадъците.

Отпадъци в обхвата на ПУО-Сатовча

Програмата за управление на отпадъците на Община Сатовча обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на органите на местното самоуправление и местната администрация и необходимите мерки за изпълнение на задълженията на кмета на общината съгласно Глава втора, раздел III на ЗУО, свързани с управлението на отпадъците, което има за цел да се предотврати или намали вредното им въздействие върху човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

В обхвата на програмата са включени следните видове отпадъци съгласно чл. 2, ал. 1 от ЗУО:

- битови отпадъци;
- производствени отпадъци;
- строителни отпадъци;
- опасни отпадъци.

Отпадъците, които са извън обхвата на Програмата, респективно извън обхвата на НПУО, РДО и ЗУО, са представени като **Приложение № 1** към програмата.

Връзка с други национални, областни и общински планове и програми

При разработване на програмата са взети предвид европейското и национално законодателство в областта на управление на отпадъците. ПУО-Сатовча е съобразена и със следните областни и общински стратегически документи:

- Общинския план за развитие на Община Сатовча 2014-2020 г.;
- План за интегрирано развитие на Община Сатовча за 2021-2027 г.;
- Областна стратегия за развитие на Област Благоевград за периода 2014-2020 г.;
- Общинска програма за опазване на околната среда 2021-2028 г.

ПУО Сатовча се явява неразделна част от Общинската програма за околна среда, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците и е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците 2021-2028 г.

Процес на обществени консултации

В най-ранния етап на разработване бяха осъществени консултации с ключови заинтересовани страни чрез проведено анкетно проучване сред гражданите, заинтересованите страни и бизнеса по въпросите, свързани с опазването на околната среда на територията на общината.

Процесът на обществено обсъждане стартира през септември 2021 г. чрез разпространението на *Анкетно проучване на общественото мнение във връзка с разработване на Общинска програма за опазване на околната среда на община Сатовча за периода 2021-2028 г.* Анкетата беше публикувана в онлайн платформа за електронно попълване, като съобщение за анкетата беше публикувано на официалната интернет страница на община Сатовча.

С цел информиране и консултиране със заинтересованите лица проектът на програмата беше публикуван за запознаване, мнения и препоръки на интернет страницата на общината.

Преди приемането ѝ от ОбС – Сатовча, програмата премина през процедура за извършване на преценка на необходимостта от екологична оценка и оценка на съвместимост съгласно изискванията на ЗООС и Наредбата за условията и реда за

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

извършване на екологична оценка на планове и програми. Консултации с обществеността бяха проведени и в рамките на процедурата за екологична оценка на програмата, в съответствие с изискванията на ЗООС. С решение на РИОСВ – Смолян, програмата е съгласувана.

Програмата е приета с **Решение №.....** на Общински съвет – Сатовча и с цел осигуряване на обществен достъп и в съответствие с изискванията на чл. 52, ал. 7 от ЗУО след приемането ѝ, програмата е публикувана на интернет страницата на общината.

Програмата е отворен документ и може да бъде актуализирана вследствие настъпили промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и/или други фактори със стратегическо или местно значение.

Процедура по екологична оценка

Проведена е процедура за екологична оценка на проекта на Общинска програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. в съответствие с изискванията на Закона за опазване на околната среда и Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление №139 на Министерския съвет от 2004 г. (обн., ДВ, бр. 57 от 2004 г., посл. изм., бр. 70 от 2020 г.). Издадено е становище по екологична оценка **№.....** от ..... на проекта на ПУО. Становището е качено на интернет страницата на община Сатовча.

Органи за разработване и одобрение

Програмата е разработена от външни консултанти съвместно с компетентните служители в Община Сатовча като е взето предвид и мнението на заинтересованите страни, отразено в проведено анкетно проучване на територията на общината.

След процедурата на обществени консултации и процедурата на екологична оценка, проведена по реда на ЗООС, програмата е приета с **Решение №.....** на **Общински съвет – Сатовча.**

II. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗИТЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ПРОГНОЗИ ЗА КОЛИЧЕСТВОТО И СЪСТАВА НА ОТПАДЪЦИТЕ ЗА ПЕРИОДА НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

В този раздел са представени най-важните факти и тенденции, идентифицирани в анализа на съществуващото състояние в сектора на управление на отпадъците, както и произтичащите от тях изводи и препоръки. Изложението в тази глава следва реда на изготвените анализи.

Изводи от Анализ на състоянието относно отпадъците

Битови отпадъци

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Общото количество на образуваните битови отпадъци следва тенденция към увеличаване, като за периода 2014-2020 г. увеличението е с над 62%;
- Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението - увеличаване за периода 2014-2018 г. до 168 кг/ж/година, което е значително под средната стойност за страната (407 кг/жител/година);
- Количествата образувани битови отпадъци на човек от населението продължава да се увеличава и след 2018 г., като към 2020 г. количеството е: 201 кг/ж/година;
- В сравнителен план община Сатовча е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 3 000-25000 жители – 346 кг/жител/година;
- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата;
- Депонирането, като метод за обезвреждане на отпадъците, е с най-голям относителен дял в третирането на битовите отпадъци;
- Делът на населението, обхванато от системата за организирано сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци за територията на община Сатовча е 100%.

Производствени отпадъци

- От образуваните производствени отпадъци за 2018 г., с най-голям дял (99%) са отпадъците от трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, плоскости от дървесни частици и фурнири;
- За периода 2014-2018 г. количествата на образувани производствени отпадъци на територията на община Сатовча бележат ръст до 2016 г., след което следва значителен спад;
- Стойностите на образувани производствени отпадъци на жител, са ниски поради слабата производствена дейност в общината. Стойностите на показателя и тенденциите са по-благоприятни от средноевропейските показатели.

Строителни отпадъци

- Налично е общо и специфично законодателство, а също така и стратегически план за управление на строителните отпадъци, като са поставени конкретни количествени цели за поетапно достигане до 2020 г. на подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;
- Липсват налични данни в община Сатовча за количествата строителни отпадъци, които са генерирани за периода.

Опасни отпадъци

- Основният дял на генерираните опасни отпадъци са от отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания с оглед предотвратяването на инфекции;
- Количествата генерирани отпадъци на територията на общината са малки;
- В България през последните години има известен ръст на БВП, но намаляват опасните отпадъци.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Утайки от ПСОВ

- На територията на общината има изградени и действащи 9 ПСОВ в селата: Туховища, Боголин, Крибул, Осина, Годешево, Жижево, Долен, Фъргово и Ваклиново.

Изводи от Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините

- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.;
- Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

Изводи от Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво

- Наредбата, касаеща опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Сатовча е приета с Решение №465/29.05.2014 г. на Общински съвет Сатовча. Действащите нормативни актове на територията на община Сатовча са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ;
- Всички нормативни актове, приети от ОбС-Сатовча са обществено достъпни чрез официалната интернет страница на община Сатовча;
- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

Изводи от Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците

- За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО-Доспат;
- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;
- Община Сатовча е активен участник в дейността на РСУО.

Изводи от Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците (в т.ч. изготвяне на план-сметки за такса битови отпадъци; процеси за проектиране и изпълнение на СМР по изграждане на инсталации и съоръжения за третиране на отпадъци; управление на проекти, финансирани със средства от структурните фондове на ЕС и др.) са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;
- За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци са необходими целенасочени и практически обучения, особено по прилагане на *Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградими отпадъци*, за която общините нямат практически опит;
- Кметът на Община Сатовча изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;
- Служителите на отдел „Екология, туризъм, евроинтеграция“ към дирекция „Устройство на територията, екология, туризъм и евроинтеграция“ имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите от отдела кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;
- Квалификацията на всички служители на отдел „Екология, туризъм, евроинтеграция“ отговаря на заеманата от тях длъжност;
- Техническият капацитет на Община Сатовча при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Община Сатовча са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;
- Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;
- Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;
- Предвид демографската криза в региона – намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове – да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация – обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Да се подобри материално-техническа и информационна обезпеченост на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

Изводи от Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

- На територията на община Сатовча е извършена закриване и рекултивация на общинско депо за неопасни отпадъци;
- Необходимо е да бъде изготвен общински регистър на депата с отпадъци, в т.ч. закрити и рекултивирани.

Изводи от Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“

- В България, в т.ч. и на територията на община Сатовча се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;
- Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО);
- Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 01.01.2022 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Изводи от Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците

- Функционира депо за неопасни отпадъци към „Регионална система за управление на отпадъците в регион Доспат“;
- Изграден са два вида инсталации за компостиране и инсталация за предварително третиране;
- Регион Доспат разполага със съоръжения в експлоатация, които покриват дейностите по депониране на биоотпадъци;
- Община Сатовча е добре обезпечена със съдове за смесени битови отпадъци;
- Съдове за разделно събиране има разположени само в 9 от населените места в общината: Сатовча, Плетена, Кочан, Вълкосел, Ваклиново, Фъргово, Боголин, Слащен и Долен, което обхваща 82,20% от населението.

Изводи от Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

- Намаляването на използването на продукти за еднократна употреба от пластмаса е широко застъпена практика в България и нейното прилагане трябва да продължи, а обхватът ѝ да се разшири. Особено силен ефект би имало, ако тази мярка се прилага масово в детските градини и училищата;
- Продажбата на стоки в насипно състояние или в контейнери/буркани/кутии за многократна употреба, напр. стъклени, е добра практика, която може да се организира съвместно, както с търговски вериги, така и с отделни магазини и производители;
- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;
- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;
- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава;
- Предоставяне на компостери за домашно използване на домакинствата в общината.

Изводи от Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им

- Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.
- Такса за битови отпадъци е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса-битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса-битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. № 14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Изводи от Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците

- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства) и изпреварват всички останали сектори на околната среда;
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са сметосъбиране и сметоизвозване;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци;
- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;
- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);
- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

III. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимнообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses)

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за развитие на общината, както и периодична оценка на мястото ѝ в рамките на региона. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието. Сред елементите на анализа има взаимовръзки, които разкриват потенциала за развитие, а също и такива, които показват ограниченията (лимитиращите фактори) и проблемите, които предстои да бъдат преодоляни.

- **Силни страни.** Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.
- **Слаби страни.** Слабите страни представляват ограничения или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.
- **Възможности.** Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.
- **Заплахи.** Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Настоящият SWOT – анализ е изготвен след преглед на:

- Законови изисквания на национално ниво в областта на управлението на отпадъците, в т.ч. действащи програми, планове, стратегии, методики и др.;
- Стратегически и планови документи, действащи на местно ниво, в т.ч. отчитане на изпълнението им;
- Съществуващо състояние на изграденост на инфраструктурата на отпадъците;
- Договори за обществени поръчки в областта на управлението на отпадъците, по които Община Сатовча е страна;
- Решения на Общото събрание за управление на отпадъците за регион Доспат от момента на неговото създаване до момента на изготвяне на Програмата, и тяхното изпълнение;
- Наличие на замърсени с отпадъци площи, в т.ч. nereкултивирани депа/сметища за отпадъци на територията на общината;
- Документи във връзка с приемането и отчитането на план-сметката за такса битови отпадъци, в т.ч. одитни доклади на Сметна палата и др.;
- Структура на Общинска администрация Сатовча, длъжностни характеристики, вътрешни правила и др.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

СИЛНИ СТРАНИ (STRENGTHS)	СЛАБИ СТРАНИ (WEAKNESSES)
○ Общинска нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво е разработена с изискванията на ЗУО; ○ Всички населени места на територията на община Сатовча са обхванати от организирано събиране и транспортиране на битови отпадъци; ○ Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците; ○ Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания; ○ Община Сатовча е с по-добри стойности от средните за страната по показателя „норма на натрупване на битови отпадъци на жител“; ○ Изграден са два вида инсталации за компостиране и инсталация за предварително третиране; ○ Провеждат се информационни кампании предимно с деца посещаващи училище, раздават се брошури на населението по населени места.	○ Малък брой информационни кампании за информиране на обществеността и насочване на вниманието към високите нива в йерархията за управление на отпадъците – предотвратяване образуването и рециклиране на отпадъците; ○ Малките количества отпадъци са предпоставка за по-високи разходи на тон отпадъци и по-ниска заинтересованост и конкуренция от страна на фирмите, предоставящи услуги свързани с управлението на отпадъци; ○ Културата на населението по отношение на разделното събиране не е на високо ниво; ○ За част от потоците масово разпространени отпадъци не са сключени договори с организации по оползотворяване; ○ Не се прилагат целенасочени стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци и рециклиране на отпадъците; ○ Нивото на депониране на отпадъците е високо; ○ Системата за разделно събиране на отпадъци не обхваща всички населени места.
ВЪЗМОЖНОСТИ (OPPORTUNITIES)	ЗАПЛАХИ (THREATS)
○ Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективно управление на отпадъците на местно ниво, развиване на потенциала за ПЧП и др.; ○ Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия; ○ Потенциал за работа в насока справедливо формиране на такса за битови отпадъци – според количеството образувани битови отпадъци, а не според данъчната оценка на имота; ○ Промяна на обществените нагласи в полза на намаляване количеството на образувани отпадъци и тяхното ефективно управление; ○ Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци; ○ Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците; ○ Успешно коопериране с общините в рамките на РСУО Доспат за изграждане на	○ Недостатъчно познаване на нормативната база в областта на управлението на отпадъците и задълженията, произтичащи от нея от населението – необходимост от популяризирането ѝ сред широката общественост, на достъпен език; ○ Необходимост от засилване на контрола върху третирането на битовите отпадъци и изхвърлянето им на неразрешени места; ○ Недостатъчна информираност на гражданите за нормативните изисквания за управление на дейностите по отпадъците; ○ Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци; ○ Слаба покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

по-ефективни регионални съоръжения за третиране на отпадъци; ○ Развитие и разширения на системите за разделно събиране на МРО; ○ Прилагане на добри практики за намаляване на отпадъците.	дейности, свързани с управление на отпадъците.

IV. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

Изготвеният SWOT анализ е основа за формулирането на стратегическите цели при управлението на отпадъците на територията на община Сатовча.

Генералната стратегическа цел в сферата на управление на отпадъците е:

Общество и бизнес, които подобряват прилагането на йерархията на управление на отпадъците във всички процеси и нива

Стратегическите цели, гарантиращи постигането на генералната стратегическа цел и съответстващите на тях програми от мерки, са:

ЦЕЛ	ПРОГРАМА
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Общинска програма за предотвратяване образуването на отпадъци с Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци	Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО с Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки
Цел 3: Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други	Програма за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други

В рамките на ОПУО 2021-2028 г. са разработени пет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението на конкретните програмни цели.

V. ПОДПРОГРАМИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ С ПЛАНОВЕ ЗА ДЕЙСТВИЕ КЪМ ВСЯКА ПОДПРОГРАМА

V.1.ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Управлението на отпадъците трябва да се усъвършенства непрекъснато и да се превърне в устойчиво управление на материалите с цел да се опазва, съхранява и подобрява качеството на околната среда, да се опазва човешкото здраве, да се гарантира разумното и ефективно използване на природните ресурси, да се насърчават принципите на кръговата икономика, и да се намалява зависимостта на ЕС и на държавите членки от вносни ресурси, като по този начин се осигуряват нови икономически възможности и дългосрочна конкурентоспособност. За постигането на този екологичен приоритет Директива (ЕС)2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците отделя специално приоритетно място на политиките по предотвратяване на отпадъците, като насочва вниманието към следните основни аспекти:

- Предотвратяването на отпадъци е най-ефикасният начин за подобряване на ресурсната ефективност и за намаляване на въздействието на отпадъците върху околната среда.
- Насърчаването на устойчивостта при производството и потреблението може да допринесе съществено за предотвратяването на образуването на отпадъци (ПОО).
- Някои суровини са от голямо значение за икономиката на Съюза и снабдяването с тях е свързано с голям риск.

С оглед на сигурността на доставките на тези суровини и в съответствие с инициативата за суровините, установена от Комисията, в нейното съобщение от 4 ноември 2008 г. относно „Инициатива за суровините: посрещане на нашите основни потребности от растеж и работни места в Европа“ и целите и целевите стойности на Европейското партньорство за иновации в областта на суровините, държавите членки следва да предприемат мерки за насърчаване на повторната употреба на продукти, съдържащи значително количество суровини от изключителна важност, с цел предотвратяване на превръщането на тези материали в отпадъци.

Целенасоченото и ефективно планиране на политиките за предотвратяване на отпадъците може да се осъществи чрез разработване на програми за предотвратяване на отпадъците на различни териториални и организационни равнища.

В България изискването за разработване на Национална програма за предотвратяване на отпадъците се въведе в Закона за управление на отпадъците, приет през 2012 г., а първата за страната програма се разработи от МОСВ и одобри от МС в края на 2014 г. като част от Националния план за управление на отпадъците 2014-2020 г. В изпълнение на целенасочената държавна политика в областта община Сатовча разработи и прие първата си Общинска програма за управление на отпадъците през 2017 г. Програмата е с период на действие до 2020 г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъците за периода 2021-2028 г. е втората за страната програма. В отговор на държавната политика общинската администрация изготвя настоящата втора програма на общинско ниво.

Предвид високия приоритет на предотвратяването на хранителните отпадъци на глобално ниво и изискванията на Директива (ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците, към настоящата програма се разработи отделна подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителните отпадъци, която следва стъпките на разработване и философията на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците. Ето защо специфичните предизвикателства и мерки, отнасящи се до предотвратяване на хранителните отпадъци не се разглеждат в настоящата програма.

II. ОПРЕДЕЛЕНИЕ И МЯСТО В ЙЕРАРХИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕТО НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО въвежда йерархия на управлението на отпадъците. Тя е крайъгълен камък на законодателство и политиката относно отпадъците. Тази последователност определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията на управление на отпадъците гарантира най-високо ниво на съответствие с европейските документи за ефективно използване на ресурсите и кръгова икономика, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин.

Йерархията задава пет възможни начина за институциите, бизнеса и домакинствата за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- Предотвратяване на образуването на отпадъци;
- Подготовка за повторна употреба;
- Рециклиране;
- Друго оползотворяване, напр. оползотворяване за получаване на енергия;
- Обезвреждане (контролирано депониране, изгаряне без оползотворяване на енергията и др.).

При прилагането на посочената по-горе йерархия на отпадъците, държавите членки предприемат мерки за насърчаване на вариантите, които обезпечават най-благоприятните за околната среда резултати като цяло.

Предотвратяването на образуване на отпадъци е определено в Чл. 3, т. 12 от РДО, респективно в §1, т. 28 от ДР на ЗУО, като: „Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или
- съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите“.

Имайки предвид съдържанието, дадено в определението на предотвратяването на отпадъците и високите екологични цели, които се поставят, мотото на предходната и на настоящата програма за предотвратяване на образуването на отпадъците е:

„Най-полезният отпадък е този, който въобще не е възникнал!“

Един от ефективните начини за предотвратяване на отпадъците е „повторна употреба“ на продуктите, за което в РДО е дадено следното определение: „Всяка дейност, посредством която продуктите или компонентите, които не са отпадъци, се използват отново за целта, за която са били предназначени“. Повторната употреба е средство за предотвратяване на отпадъците и не е дейност по третиране, тъй като се осъществява преди продуктът да е изхвърлен/предаден като отпадък. Типични действия за повторна употреба са действията на домакинствата да ремонтират домакински електрически електроуреди, дрехи, обувки, вместо да ги предадат за подготовка за повторна употреба, оползотворяване или в най-лошия случай-да ги изхвърлят с общия битов отпадък за депониране.

Повторната употреба следва да се разграничава от действието „подготовка за повторна употреба“, за което определението е следното „проверка, почистване или ремонт, операции по оползотворяване, посредством които продуктите или компонентите на продукти, които вече са предадени като отпадък/излезли от употреба продукти, се подготвят, така че да могат да бъдат повторно използвани без всякаква друга предварителна обработка“.

Основната разлика между „повторна употреба“ и „подготовка за повторна употреба“ е, че в първия случай материалът или предметът не е станал отпадък, докато в случаите на „подготовка за повторна употреба“, въпросният материал е изхвърлен/предаден като отпадък/непотребен продукт и след това се ремонтира и обработва, за да бъде пуснат на пазара като продукт втора употреба или дарен като такъв. Например, ако домакинство претapiцира мебели, а не ги изхвърли, това е действие по повторна употреба. Ако домакинството изхвърли/предаде същите мебели в център за подготовка за повторна употреба, мебелите се почистват и претapiцират с цел да се продадат/подарят за да се използват отново, това е действие за подготовка за повторна употреба.

Количества отпадъци, преминали действие за подготовка за повторна употреба се отчитат при изчисляване на целите за рециклиране на битовите отпадъци, поставени пред държавите членки, като право да отчитат тези количества за рециклирани има

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

държавата, от които са събрани съответните отпадъци, а не в държавата, в която са преминали операцията „подготовка за повторна употреба“.

III. ОСНОВНИ УЧАСТНИЦИ В ДЕЙНОСТИТЕ ПО ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

За да бъдат постигнати целите за ПОО, се изисква в най-висока степен участието на всички групи от обществения живот и на всички нива. Основните участници в тези процеси са:

- **Държава**

Държавата чрез законодателната и изпълнителната власт трябва да създаде ефективни предпоставки и регулации за подпомагане на участниците в дейностите по предотвратяване образуването на отпадъци, за да изпълни задължението си, съгласно РДО и ЗУО. За целта държавата може да предвиди в съответните нормативни актове, например, различни данъци и/или такси, които стимулират производства или потребление с по-малко отпадъци, да предвиди програми за финансово подпомагане прилагането на мерки за предотвратяване на отпадъците на всички нива, да въведе административно-регулаторни мерки, с които да се облекчи даряването на продукти, които биха се превърнали в отпадъци и др. Освен това по силата на чл. 49 и чл. 50 от ЗУО държавата трябва да прилага мерки за планиране като изготвя програма за предотвратяване на образуването на отпадъци. Въвеждането на разрешителни и регистрационни режими също е задължение на държавата, което е регламентирано в ЗУО, чрез които мерки могат да се предписват мерки по предотвратяване на отпадъците, когато е приложимо.

- **Общини**

Общините са отговорни за събирането на отпадъците на тяхната територия, като извършват тази дейност самостоятелно или чрез регионални сдружения. По силата на чл. 52 от ЗУО те са длъжни да изготвят програма за управление на отпадъците, чиято структура, цели и предвиждания отговарят на НПУО, включително за ПОО. Общините могат да се възползват активно от различни програми за изпълнението на проекти за ПОО, да организират и координират създаването и функционирането на местна общност, обединена около идеите за „нулеви отпадъци“, под тяхна координация да се осъществяват различни дарителски кампании и дейности, водещи до ПОО. За някои общини е наложително да се повиши човешкият ресурс в дългосрочен план.

Освен екологични, ще имат и икономически ползи от активни дейности по ПОО, тъй като съвременното управление и третиране на отпадъците изисква сериозни финансови ресурси и всеки тон предотвратени битови отпадъци е равносложен на спестени разходи от бюджета на общината за един тон третиране на битовите отпадъци.

- **Икономически и научни организации**

За предотвратяване на образуването на отпадъци икономическите субекти, подпомагани от научните среди, могат да разработят продукти и производствени

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

процеси, които са екологосъобразни и с ниски нива на отпадъци и да оптимизират съществуващи процеси и продукти. Предлагащите на пазара продукти трябва да бъдат с по-дълъг живот, да са лесни за поправяне и да са произведени и търгувани без излишни опаковки. Тоест икономическите субекти, подпомагани от научни организации, могат да предприемат мерки, с които се отказват от производството на неекологосъобразни продукти. Засега този отказ е по-скоро добровolen и продиктуван от маркетингови или други съображения, но той може да стане и задължителен при разработване и влизане в сила на съответни закони, наредби и стандарти, например за екодизайн на продуктите.

- **Неправителствени организации**

Юридически лица с нестопанска цел, които подкрепят идеите за общество, стремящо се към нулеви отпадъци, могат да създадат платформи и доброволни мрежи за всички субекти, които имат желание да допринесат за реализация на тези политики, да осъществяват проекти за информационни и образователни кампании, както на национално, така и на местно ниво; да организират дарителски дейности, водещи до ПОО.

- **Домакинства**

Всеки потребител може да ограничи купуването на стоки, които водят до образуване на много отпадъци и по този начин да принуди производителите да спрат или поне да намалят производството на такива стоки, например стоки, които имат няколко опаковки. Домакинствата могат да удължат живота на редица продукти, които ползват в ежедневието си чрез ремонтирането им. На сегашния етап това означава потребителят да има такова съзнание, че дори да е готов да понесе ограничения в своите „удобства“, да вложи повече усилия и време за намаляване на отпадъците. Освен екологичните ползи, домакинствата могат да имат и икономически ползи чрез спестени разходи за нови продукти.

IV. ЕВРОПЕЙСКИ ДОКУМЕНТИ, АДРЕСИРАЩИ ВЪПРОСИТЕ ЗА ПОО

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от целенасочено управление на отпадъците като фактор, увреждащ околната среда, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и ефективното им използване като ресурси.

Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве. Редица са политическите и законодателни актове, които адресират въпросите с ПОО и водят до намаляване количествата образувани отпадъци, например:

- **Намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване**

Политиката на ЕС в тази област се въвеждат чрез Директива (ЕС) 2015/720 от 29 април 2015 г. по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Намаляване на потреблението на пластмасови продукти за еднократна употреба

Директива (ЕС) 2019/904 от 5 юни 2019 г. относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда, насърчава подходите на кръговата икономика, даващи приоритет на устойчивите и нетоксични продукти като се цели преди всичко да се намали количеството на образуваните пластмасови отпадъци и

- Специфични ключови мерки, препоръчани на държавите членки, съгласно Директива(ЕС) 2018/851 от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците:
  - да насърчават проектирането, производството и използването на продукти, които позволяват ефективно използване на ресурсите и които са трайни и могат да бъдат ремонтирани, повторно употребявани и актуализирани;
  - да набележат продукти, съдържащи суровини с критично значение за ЕС, така че да се предотврати колкото е възможно превръщането на продукти, които съдържат такива суровини в отпадъци или да се рециклират.

V. ОПИСАНИЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩИ/ПРИЛОЖЕНИ МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ И ОЦЕНКА НА ПОЛЗИТЕ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МЕРКИТЕ ЗА ПО

Анализът на изпълнението на Общинската програмата за предотвратяването на образуването на отпадъците 2017-2020 г. показва, че към последната година, за която има налични отчетни данни, редица мерки от плана за действие към програмата са изпълнени, като по-важните от тях са:

- Изпълнени са указанията за разработване на подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци на територията на община Сатовча, която е приета от общинския съвет;
- Ограничена е продажбата на пластмасови торбички за пазаруване на територията на общината в резултат на прилагане на новата Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за пластмасови торбички за пазаруване, която транспонира Директива (ЕС) 2015/720 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. за изменение на Директива 94/62/ЕО по отношение на намаляване на потреблението на тънки пластмасови торбички за пазаруване.
- Съществена мярка, водеща до прилагането на политиката за намаляване образуването на отпадъците, е непрекъснато увеличаващата се в отчетния период такса за депониране на битовите отпадъци, която представлява икономически стимул за мерки в разглежданата област.

За периода 2014-2018 г. общото количество на образуваните битови отпадъци в страната намалява от 3 193 хил. тона на 2 862 хил. тона или общото намаление е 331 хил. тона.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

На територията на община Сатовча, се наблюдава обратната тенденция - увеличаване на общото количество образувани битови отпадъци. За периода 2014-2020 г. от 7 746 т. на 2 844 т. или общото увеличение е 1 098 т.

Таблица 1. Годишни количества битови отпадъци за периода 2014-2020 г.

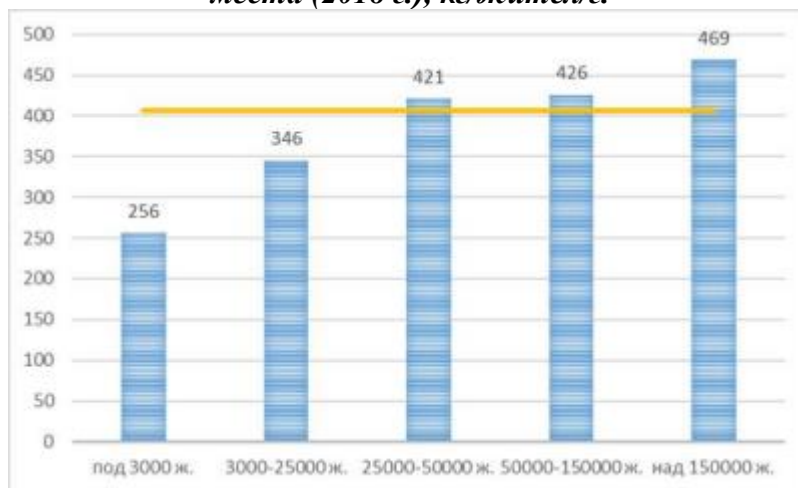
Година	Смесен битов отпадък (тон)
2014	1 746
2015	1 772
2016	2 159
2017	2 246
2018	2 391
2019	2 568
2020	2 844

Източник: Община Сатовча

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. Нормата на натрупване на битовите отпадъци за 2018 г. в България е 407 кг/жител/година. През 2018 година нормата на натрупване на битовите отпадъци за територията на община Сатовча е 168 кг/жител/година, което е значително под средната за страната.

Община Сатовча е под средното ниво на образуване на битови отпадъци на жител на година за 2018 г., определено в НПУО 2021-2028 г. за общини с население 3 000-25000 жители – 346 кг/жител/година.

Фигура 2. Норма на натрупване по вид общини според размера на населените места (2018 г.), кг/жител/г.

Източник: НПУО 2021-2028

Като цяло в периода 2008-2018 г. за страната се наблюдава неблагоприятна тенденция на увеличаване на количеството на образуваните производствени отпадъци въпреки колебанията в някои от годините.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

За територията на община Сатовча за периода 2014-2018 г. количествата на образувани производствени отпадъци бележат ръст до 2016 г., след което следва значителен спад.

VI. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Настоящата Програмата за ПОО си поставя стратегическа и оперативна цели, които имат приемственост с целите на Националната програма за предотвратяване на отпадъците 2014-2020 г. и адресират принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на отпадъците.

По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните отпадъци и на количествата на вредни вещества, съдържащи се в отпадъците.

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма. За всяка мярка са посочени срок за реализация, стойност и възможни източници на финансиране, очакван резултат от изпълнението на мярката, индикатори за проследяване на напредъка и изпълнението на мярката, отговорни институции (водеща и партньор/и).

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на утвърденият бюджет на общината съобразен с възможностите на община Сатовча за съответната година.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 2. Програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
1	Намаляване на отпадъците от хартия и други офис консумативи, чрез изпълнение на националните и секторни програмни документи за „електронно управление“	0,3	„Програма за техническа помощ 2021-2027“	12/2028	Мерките за „електронно управление“ са реализирани в пълен обхват	Изпълнен проект за електронно управление	Община Сатовча
2	Изготвяне на план за предотвратяване образуването на отпадъците в ежедневието на общинската администрация	0,5	Общински бюджет	12/2022	Създадени предпоставки за прилагане на мерките за ПО на всички нива на администрацията	Изготвен план за предотвратяване образуването на отпадъците	Община Сатовча
3	Изпълнение на мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	8	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО, ПОС	01/2022-12/2028	Предотвратени битови отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	През 2028 г. в стойността на показателя „образувани битови отпадъци на жител от община Сатовча“ е по-малка от стойността на същия показател през 2020 г	Община Сатовча, външни изпълнители
4	Изготвяне и прилагане на планове от община Сатовча за ПОО в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия	2	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	12/2022-12/2027	Предотвратени битови отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общината	Брой разработени планове	Община Сатовча

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
5	Изпълнение на непрекъснати целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по ПОО	4	ПОС, Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022– 12/2028	Гражданите са запознати с ползите от ПОО и възможните действия от страна на домакинствата за прилагане на мерки за ПОО в ежедневието	Брой реализирани кампании на общинско ниво	Община Сатовча, НПО, медии, външни организации
6	Включване в информационните кампании на организациите за МРО по схемата за разширена отговорност на производителя на въпросите за ПОО	1	В рамките на ежегодните бюджети за информационни кампании на организациите	Ежегодно до 2028 г	Проведени информационни кампании с включена тематика за ПОО	Брой реализирани информационни кампании с включени темите за ПОО от всяка от организациите за МРО	Община Сатовча, Организации за МРО
7	Разширяване на участието на НПО, училища, университети, бизнес организации в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	2	Общински бюджет, ПУДООС	Ежегодно до 2028	Разширяване познанията на гражданите и на обществото като цяло за ползите от ПОО	Брой организации, участвали в ежегодно в Европейската седмица за намаляване на отпадъците	Община Сатовча, НПО, бизнес организации
8	Повишаване на осведомеността относно практиките и поведението във връзка с устойчивото потребление, кръговата икономика, мониторинга на отпадъците, както и информационни и разяснителни кампании за заинтересованите страни и населението	2	ПОС	01/2022- 12/2028	Населението и бизнеса имат необходимите знания относно кръговата икономика, мониторинга на отпадъците	Брой проекти за територията на общината	Община Сатовча, юридически лица с нестопанска цел

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

V.1.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ НА ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Цел 1:

Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за устойчиво развитие до 2030 г., приета от Общото събрание на Организацията на обединените нации на 25 септември 2015 г., поставя цел за намаляване наполовина на хранителните отпадъци на глава от населението в световен мащаб при търговията на дребно и потребителите, както и за намаляване на загубите на храни по веригите на производство и доставки до 2030 г. Тези мерки следва да са насочени към предотвратяването и намаляването на хранителните отпадъци в първичното производство, преработването и промишленото производство, при търговията на дребно и разпространението по друг начин на храни, в ресторантите и заведенията за хранене, както и в домакинствата.

Проучване на ЕК на данни от държавите членки на ЕС показва, че хранителните отпадъци в ЕС-28 възлизат на около 88 млн. тона. Тази оценка е за 2012 г. и включва както годни за консумация храни, така и негодни за консумация части от храните. Това се равнява на 173 кг. хранителни отпадъци образувани на човек в ЕС. Общите количества храни, произведени в ЕС за 2011 г., възлизат на около 865 кг/човек, което означава, че около 20% от общо произведените храни се превръщат в отпадъци.

Предвид поставените цели на глобално ниво и значителното разхищение на храни в европейските страни, в Директива 2018/851 от 2018 г. за изменение на Рамковата директива за отпадъците от 2008 г., се призовава държавите от ЕС да намалят хранителните отпадъци на всеки етап от веригата на доставки на храни, да наблюдават нивата на хранителните отпадъци и да докладват за постигнатия напредък с цел постигане на целта за намаляване на хранителните отпадъци на територията на целия ЕС с 30% до 2025 г. и с 50% до 2030 г. Независимо, че посочените количествени цели не са задължителни, като се вземат предвид екологичните, социалните и икономическите ползи от предотвратяването на хранителните отпадъци, се изисква държавите членки да въведат в своите програми за предотвратяване на отпадъците конкретни мерки за предотвратяване на хранителните отпадъци, включително информационни и образователни кампании, които показват начините за предотвратяване на хранителните отпадъци. Освен това държавите членки трябва да измерват напредъка в намаляването на хранителните отпадъци. За предотвратяване на хранителните отпадъци държавите членки следва да предвидят стимули за събиране на непродадените хранителни продукти на всички етапи от веригата на доставка на храни, както и за тяхното безопасно преразпределяне, включително на благотворителни организации. С цел намаляване на хранителните отпадъци от особено значение е да се повиши информираността на потребителите относно значението на датата на трайност („годно до“ и „най-добър до“).

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

За да помогне на държавите членки на ЕС в постигането на целите за намаляване наполовина на хранителните отпадъци, с Директива 2018/851 от 2018 г. ЕК се ангажира да:

- разработи обща методология на ЕС за измерване на количеството на хранителните отпадъци и определяне на подходящи показатели;
- създаде платформа с участието на държавите членки и заинтересованите страни с цел да допринесе за постигането на целите за устойчиво развитие по отношение на хранителните отпадъци чрез обмен на най-добри практики и оценка на постигнатия във времето напредък;
- предприеме мерки за разясняване на законодателството на ЕС относно отпадъците, храните и фуражите и за улесняване на даряването на храна, както и на използването на продукти, които вече не се използват за храна;
- проучи начини за подобряване на използването на посочените дати, особено „най-добър до“, върху храните от участниците в хранителната верига и тяхното разбиране от потребителите.

През 2017 г., Комисията подготви Насоки на ЕС за улесняване даряването на храни. В тези насоки са определени ролята и задълженията на участниците при преразпределянето на храни; дейности на организациите за преразпределяне и благотворителност; сортиране на хранителни излишъци за преразпределяне; възможност за проследяване; определяне на основната и юридическата отговорност при възникване на проблеми с безопасността на храните; последици за преразпределянето на хранителни излишъци, изисквания за информация за предварително опаковани храни и пр.

Създадената Платформа на ЕС относно загубите и разхищението на храни разработи и в края на 2019 г. издаде „Препоръки за действие за предотвратяване на разхищението на храни“. Препоръките са ориентирани към бъдещето и включват набор от хоризонтални или „междусекторни“ препоръки, които са общи за различните етапи на веригата на стойността на храните, често включват множество участници и са необходими за постигане на глобалните цели по отношение на загубите и разхищението на храни. Някои от тях са насочени към специфични горещи точки, като разхищение на храни на равнище потребители, което изисква допълнително разглеждане, проучване и целенасочени действия от страна на всички заинтересовани страни. Препоръките са отправени както към публични, така и към частни организации, като предлагат подходящи действия за конкретни участници и, което е важно, призовават за сътрудничество между различните заинтересовани участници. Въпреки че препоръките не са изчерпателен списък на всичко, което може и трябва да се направи, за да се предотвратят загубите и разхищението на храни, те предоставят важна насока за всички участници, включително самите граждани на ЕС.

ЕК създаде и мрежа на Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (FEAD) за обмен на опит и добри практики между заинтересованите страни по

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

линия на FEAD. Това е форум, в който партньорските организации могат да споделят своя опит с дарените храни: <http://ec.europa.eu/feadnetwor>.

С цел измерване на напредъка по намаляване на хранителните отпадъци и улесняване обмена на добри практики в рамките на Съюза (както между държавите членки, така и между стопанските субекти в областта на храните), ЕК установи обща методика за такова измерване (делегирано Решение (ЕС) 2019/1597 на Комисията от 2019 г. за установяване на обща методика и минимални изисквания за качество за еднаквото измерване на количествата хранителни отпадъци), както и формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството (Решение за изпълнение (ЕС) 2019/2000 на Комисията от 2019 г. за установяване на формат за докладване на данни за хранителните отпадъци и за представяне на доклада за проверка на качеството в съответствие с Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета). Въз основа на тази методика докладването на данните за равнищата на хранителните отпадъци трябва да се осъществява от всяка държава членка на годишна основа.

ЕК има задача до края на 2023 г. да проучва данните за разхищаването на храни, предоставяни от държавите членки в съответствие с приетата единна методика, с цел да прецени дали е удачно да се определи цел за намаляване на хранителните отпадъци, която да бъде постигната до 2030 г. и се очаква ЕК да предостави на Европейския парламент и на Съвета доклад, придружен, ако е целесъобразно, от законодателно предложение.

II. СИТУАЦИЯТА В БЪЛГАРИЯ

Политиката на страната по отношение на хранителните отпадъци е отразена в следните стратегически и нормативни документи:

- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г. , който включва мерки както за третиране на хранителни отпадъци, така и мерки за предотвратяване на тяхното образуване, напр. мярка към общинските администрации за включване в общинските програми по управление на отпадъците на конкретни мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци (в т.ч. и хранителни отпадъци);
- Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., който предвижда мерки, насочени към намаляване на депонираните биоразградими, в т.ч. хранителни отпадъци и конкретно за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци, като например домашното компостиране;
- Закон за храните. Глава четвърта „Хранително банкиране“ от закона определя дейностите по хранителното банкиране, изискванията към производители и търговци на храни към начина на маркиране на храни, предназначени за даряване, както и изисквания за наличие на система за отчетност на операторите на хранителни банки.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Законът за управление на отпадъците не включва определение за „хранителни отпадъци“, а хранителните отпадъци са включени в определението за „биоотпадъци“.

Съгласно това определение хранителните отпадъци обхващат: „хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.“ Директива ЕС 2018/851 дава следното определение: „хранителни отпадъци“ са всички храни, които са се превърнали в отпадъци“ и препраща към определението за „храни“ в чл. 2 от Регламент (ЕО) №178/2002 на Европейския парламент и на Съвета:

„По смисъла на настоящия регламент „храни“ (или „хранителни продукти“) означава всяко вещество или продукт, независимо дали е преработен или не, частично преработен или непреработен, който е предназначен за или основателно се очаква да бъде приет от хора. Понятието „храни“ включва напитки, дъвки и всякакви вещества, включително вода, които са умишлено вложени в храните по време на тяхното производство, приготвяне или обработка. То включва водата след точката на съответствие, съгласно определението в чл. 6 от Директива 98/83/ЕО и без да се засягат изискванията на Директиви 80/778/ЕИО и 98/83/ЕО. Понятието „храни“ не включва:

- фуражи;
- живи животни, освен ако не са подготвени за пускане на пазара за консумация от човека;
- растения преди прибиране на реколтата;
- медицински продукти по смисъла на Директиви 65/65/ЕИО (21) и 92/73/ЕИО (22) на Съвета;
- козметични средства по смисъла на Директива 76/768/ЕИО на Съвета (23);
- тютюн и тютюневи изделия по смисъла на Директива 89/622/ЕИО на Съвета (24);
- наркотични или психотропни вещества по смисъла на Единната конвенция на Обединените нации за наркотичните вещества от 1961 г. и Конвенцията на Обединените нации за психотропните вещества от 1971 г.;
- остатъчни вещества и замърсители.“

В България (както и в останалите държави членки) все още не са налични прецизни данни относно генерирането на хранителни отпадъци по сектори, съгласно общоевропейската методика, приета през 2019 г. Въпреки това на основата на данни от ИАОС и предвид Наредба №2 за класификация на отпадъците са направени оценки за количествата на хранителните отпадъци на територията на България, съответно и в община Сатовча.

Общото количество на хранителните отпадъци в страната през 2018 г. възлиза на близо 500 хил. тона, от които близо 57% са хранителните отпадъци с битов характер.

Следва да се отбележи, че в количествата на последните не са включени потенциалните количества на хранителни отпадъци, които може да се предположи се

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

съдържат в „ситна фракция<4см“ (която се отчита в Националната методология за морфологичен анализ на битовите отпадъци).

Основният сектор, генериращ хранителни отпадъци на територията на общината, са битовите отпадъци. Според анализа на морфологичния състав на генерираните битови отпадъци, общото количество на хранителните отпадъци за територията на община Сатовча за 2019 г. възлиза на 236 т/год. Намалването на количествата хранителни отпадъци е необходимо по всички източници на образуване и най-вече хранителните отпадъци с битов характер и от преработка и производство на храни.

III. ЕВРОПЕЙСКИ РАЗПОРЕДБИ В ПОДКРЕПА НА ДАРЯВАНЕТО НА ХРАНИ

- Разпоредби относно данък добавена стойност (ДДС)

На 7 декември 2012 г. Комитетът по ДДС на ЕС постигна съгласие относно насоки за гарантиране на еднаквото прилагане на Директивата за ДДС в държавите членки на ЕС. Насоките дават конкретни указания относно прилагането на чл. 16 и 74 по отношение на даряването на храни:

„Комитетът по ДДС единодушно приема, че даряването на храни на нуждаещите се, извършено безвъзмездно от данъчнозадължено лице, се счита за възмездна доставка на стоки в съответствие с чл. 16, първа алинея от Директивата за ДДС освен в случаите, когато дарението отговаря на определените от държавата членка условия, за да се счита за подарък с малка стойност по смисъла на чл. 16, втора алинея от Директивата за ДДС.

Комитетът по ДДС единодушно приема, че в случаите когато такова дарение трябва да се третира като възмездна доставка на стоки, данъчната основа е покупната цена на дарените стоки (или сходните стоки, или при липса на покупна цена – себестойността), коригирана в съответствие със състоянието на тези стоки към момента на даряването, както е предвидено в чл. 74 от Директивата за ДДС.“

- Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица и дарения на храни (FEAD)

Храната, която се разпределя от партньорските организации, може да бъде закупена със средства на FEAD, но може също така да бъде дарена. Оперативна програма на FEAD може да предвижда финансиране за дарения на храни, при които храната се дарява на партньорска организация и се разпределя безвъзмездно на най-нуждаещите се лица. Разходите на партньорските организации за събирането на дарената от дарителя храна и за нейното транспортиране, съхраняване и разпределяне на най-нуждаещите се лица може да бъдат покрити със средства от FEAD. По този начин FEAD може да допринесе за намаляване на хранителните отпадъци. FEAD може да подкрепя и дейности за повишаване на осведомеността, които партньорските организации извършват сред потенциалните дарители.

- Обща организация на пазарите на селскостопански продукти

Мерките за предотвратяване и управление на кризи в рамките на общата организация на пазарите на селскостопански продукти (ООП) предлагат на

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

организациите на производителите възможността да изтеглят от пазара определени количества плодове и зеленчуци. Предвид факта, че производството на плодове и зеленчуци е подложено на значителни колебания и че продуктите са сезонни и много бързо развалящи се, режимите за изтегляне от пазара улесняват управлението на пазарния излишък, който може да възникне. Финансова подкрепа, изцяло за сметка на бюджета на ЕС, се предоставя, ако изтеглените от пазара плодове и зеленчуци биват предназначени за безвъзмездно разпределяне на продукти посредством благотворителни организации (в рамките на 5 % от обема на търгуваната продукция за всяка ОП).

- Срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“)

Определянето на датите за срок на годност („използвай преди“) и минимална трайност („най-добър до“) е отговорност на производителите на храни. С изключение на яйцата за консумация, законодателството на ЕС не определя начините, по които се определя отбелязването на датите (т.е. избора на срока на годност („използвай преди“) и на минимална трайност („най-добър до“) или срока на съхранение на продукта). Докато консумацията на храни след изтичането на срока на годност може да породи опасения, свързани с безопасността, след изтичането на срока на минимална трайност („най-добър до“) храните все още са безопасни за консумация, при условие че са спазени инструкциите за съхранение и опаковката не е повредена. По отношение на срока на минимална трайност („най-добър до“) производителите гарантират качеството на храните (например хрупкавост, цвят, вкус...) и съответствието с обявеното върху етикета (например хранителни претенции относно нивото на витамин С в дадена храна) до изтичането на срока на минимална трайност.

IV. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ХРАНИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 г.

Настоящата Подпрограма за предотвратяване образуването на хранителните отпадъци си поставя стратегическа и оперативна цел, съвместими с целите на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъци 2021-2028 г. и адресира принципите и препоръките на европейското законодателство в областта на предотвратяване на хранителните отпадъци. По-конкретно целите на настоящата програма са:

Стратегическа цел

Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на хранителните отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда.

Оперативна цел

Намаляване на количеството на образуваните хранителни отпадъци

Предвижда се целите да бъдат постигнати чрез конкретни мерки/дейности, които са представени в Плана за действие към настоящата програма.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 3. Подпрограма за предотвратяване на образуването на хранителни отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Прекъсване на връзката между икономическия растеж и подобряване благосъстоянието на хората, от една страна и от друга страна - нарастването на образуването на отпадъци и свързаното с това вредно влияние върху здравето на хората и околната среда							
1	Изпълнение на мерките за ПО на хранителните отпадъци от общината	2	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Предотвратени хранителни отпадъци в резултат на изпълнението на мерките	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Сатовча, партньори
2	Изготвяне и прилагане на планове за ПО на хранителни отпадъци в общински социални, здравни, образователни и други общински звена и предприятия, общински пазари и др. където се образуват хранителни отпадъци	0,3	Общински бюджет	12/2022 за изготвянето; 12/2028 за прилагането	Предотвратени хранителни отпадъци от общински звена като пример за останалите организации в общините	Брой изпълнени мерки за ПО на хранителните отпадъци	Община Сатовча, партньори
3	Изпълнение на демонстрационни проекти за предотвратяване на хранителните отпадъци	8	InvestEU	01/2022-12/2026	Изпълнени проекти за предотвратяване на хранителни отпадъци от бита, ресторантьорство и туризъм, и реализирани и разпространени добри практики	Брой проекти за територията на общината	Община Сатовча, юридически лица със стопанска цел

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Цел 2:

Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци

Постигането на Цел 2 ще се осъществи чрез три програми:

- Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО.

V.2. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА ПОДГОТОВКА ЗА ПОВТОРНА УПОТРЕБА И ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ НА БИТОВИТЕ ОТПАДЪЦИ

Целите за рециклиране на битовите отпадъци, които страната си е поставила да постигне поетапно до 2035 г., са както следва:

- до 1 януари 2020 - най-малко 50 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2025 - най-малко 55 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2030 - най-малко 60 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2035 - най-малко 65 на сто от общото им тегло.

Целите се изпълняват от община Сатовча чрез РСУО-Доспат, в съответствие с решението, взето от Общото събрание на „Регионална система за управление на отпадъците в регион Доспат“.

Важна предпоставка за постигане на целите за намаляване количествата на депонираните отпадъци и увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци са и част от действията, предприети през последните години в това направление, а именно:

- ясно определената отговорност на общините за управление на битовите отпадъци, включително поставените цели за рециклиране;
- определянето на задължителни количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло;
- въведеното законово изискване към административните, стопанските, образователните, търговските и други подобни обекти, които генерират битови отпадъци, да събират разделно отпадъците от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал и да сключват договори за предаването им на оторизирани за такава дейност фирми и организации;
- въвеждането на икономически инструменти, стимулиращи общините да подобрят показателите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци (отчисления за депониране на всеки тон битови отпадъци), като тези от тях, които изпълнят посочените цели за рециклиране на битовите отпадъци се освобождават от 50% от дължимите отчисления за депониране;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- друг икономически стимул по отношение на осигуряване от общините на площадки за предаване на разделно събрани отпадъци от гражданите и фирми е освобождаването на общините от допълнително заплащане с 15% завишение на дължимите отчисления за депониране, за общини, които не изпълнят задължението си за осигуряване на посочената инфраструктура;
- нормативно осигурената възможност общините да използват натрупаните суми от заплатените от тях отчисления за депониране за финансиране на инвестиционни разходи за рециклиране и друго оползотворяване на битовите отпадъци;
- вече функционират инсталации за отделяне на полезните компоненти от битовите отпадъци като резултат от изграждането им посредством публично-частно партньорство между организациите по оползотворяване за отпадъци от опаковки, както и финансово подпомагане чрез ПУДООС, на някои от тях.

„Регионална система за управление на отпадъците в регион Доспат“ включва:

- Депо за неопасни отпадъци – клетка 1 с общ капацитет над 25 000 тона, с изключение на депа за инертни отпадъци. Депото започва да функционира през 2006 г.;
- Инфраструктура на площадката: вътрешни пътища, административно-битова сграда, КПП, кантар, дезинфекционен трап, водоплътна изгребна яма за битово-фекалните води, ретензионен басейн, в който се събира инфилтратата и система за връщането му в тялото на депото, каломаслоуловител, водопроводни и електрически мрежи.
- Смесено събраните битови отпадъци от петте общини се транспортират до депото със сметосъбираща техника, претеглят се на електронна везна и постъпват за обезвреждане.
- Депонирането на отпадъци се осъществява по утвърдена технология, определена с План за експлоатация на депото, обхващащ подготвителни работи, последователност на изграждане на отпадъчното тяло по работни площадки, организация на работа, техническа обезпеченост и др. Технологичния процес на обезвреждане, представлява насипване, разстилане с булдозер и уплътняване с компактор на разрешените за депониране неопасни отпадъци на пластове, след което върху всеки пласт отпадък се разстила изолиращ слой земни маси. Предвид класа на депото и изискванията на Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, едновременно с натрупването на отпадъците, след запълване на първия работен хоризонт, е започнато строителството на вертикални газоотвеждащи кладенци, които са част от газоотвеждащата система на депото.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

В резултат на сепариране за 2020 г. по данни от фирма „БУЛЕКОПАК“ АД са предадени за рециклиране следните количества разделно събрани отпадъци:

- 3,950 тона отпадъци от хартия и картон;
- 2,580 тона пластмасови отпадъци;
- 0,230 тона метални отпадъци;
- 0,000 тона стъклени отпадъци.

Таблица 4. Разделно събрани отпадъци от опаковки в община Сатовча за периода 2014-2020 г.

Вид на опаковката/Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
150101 Хартия и картон	4,476	12,891	11,299	8,749	9,840	7,910	3,950
150102 Пластмаса	2,042	12,097	9,424	7,013	6,720	5,420	2,580
150104 Метал	0,030	0,508	0,308	0,362	0,400	0,350	0,230
150107 Стъкло	3,050	5,944	4,939	9,270	8,898	1,915	0,000

Източник: Община Сатовча

Осъществено е изграждането на два вида инсталации – инсталация за компостиране и инсталация за предварително третиране. И двете инсталации ще обслужват населението от всички пет общини в РСУО-Доспат.

Изградените инсталации, целят намаляване на количествата депонирани битови отпадъци чрез осигуряване на допълнителен капацитет за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци и за разделно събиране и рециклиране чрез компостиране на зелени и/или биоразградими отпадъци.

В община Сатовча е въведена система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване има сключен договор с дружество, притежаващо документ за дейности с отпадъци съгласно изискванията на ЗУО - „НАДИН КОМЕРС“ ЕООД и „ХЕФТИ МЕТАЛС“ ЕООД. Събирането се извършва при провеждане на кампании.

В община Сатовча е въведена система за разделно събиране, временно съхраняване и предаването за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори има сключен договор с дружество, притежаващо документ за дейности с отпадъци съгласно изискванията на ЗУО - „ЕКОБУЛБАТЕРИ“ АД. Разположени са 10 пункта, от които в с. Сатовча – 2 бр., с. Вълкосел – 2 бр., с. Кочан – 2 бр., с. Слащен-1 бр., с. Плетена – 1 бр., с. Ваклиново- 1 бр. и с. Годешево - 1 бр.

РСУО-Доспат е включено в индикативните списъци по Приложения № 8 и 9 към НПУО 2021-2028 за:

- Изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци във връзка със задълженията за разделно събиране на хранителни отпадъци;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Изграждане на депа за битови отпадъци, допълнителни клетки и довеждаща инфраструктура.

Съгласно тези индикативни списъци на територията на Община Сатовча не са предвидени нови съоръжения.

Приемането и прилагането на Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020 г., изигра съществена роля за прилагане на нов подход към биоразградимите отпадъци, увеличаване на количествата на рециклираните биоразградими отпадъци чрез създаване и постепенно разширяване на системите за разделно събиране и изграждане на инфраструктура за рециклиране на зелени, а в последните години - и за рециклиране на хранителни отпадъци, които до приемането на Плана почти изцяло се депонираха. Планът анализира и адресира и мерки за намаляване на депонирането на други потоци биоразградими отпадъци – основно хартия и картон, като количествата депонирани отпадъци от този вид също се намалиха чрез развитие на системите за разделно събиране и инфраструктурата за рециклиране и особено на отпадъците от опаковки от хартия и картон.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 5. Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Създаване на център за подготовка за повторна употреба и поправка, и/или друг начин за предотвратяване на отпадъците	50	ПОС	01/2022-12/2025	Създаден център за подготовка за повторна употреба и поправка	Приключил проект	Община Сатовча, партньори
2	Изграждане на инсталации за третиране на биоразградими отпадъци	8 000	ПОС	2026	Изградена инсталация за третиране на биоразградими отпадъци	Приключил проект	РСУО Доспат
3	Разработване на модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци от община Сатовча	20	ПОС	01/2022-12/2025	Разработен и тестван модел за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци	Намаляване на дела на битовите отпадъци в РД	Община Сатовча, партньори
4	Широко информиране на населението за точните местонахождения на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци, вид и количество на отпадъците, които да се оставят на тези площадки и др.	1	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	01/2022-12/2026	Обществеността е информирана относно местонахождението на площадките за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци и вида и количествата на отпадъците, които могат да бъдат предавани	Публикувана информация	Община Сатовча
5	Провеждане на информационни кампании за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на	5	Общински бюджет, ПОС	01/2022-12/2028	Гражданите и фирмите са информирани за реда, начина и ползите от разделното събиране и	Брой проведени кампании	Община Сатовча, партньори

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	битовите отпадъци като ресурси в съответствие с мерките, предвидени в общинската програма за управление на отпадъците				оползотворяване на битовите отпадъци		
6	Ежегодно провеждане на две кампании за разделно събиране на отпадъци от стара хартия и други материали (в края и в началото на учебната година)	5	Общински бюджет, отчисления по чл. 64 от ЗУО	Ежегодно до 2028	Допълнителни количества разделно събрани отпадъци	Брой проведени кампании	Община Сатовча, партньори
7	Осигуряване на необходимото техническо оборудване за общинска администрация, с което служителите, отговарящи за отпадъците, да извършват проверки	1	Общински бюджет	Ежегодно до 2028	Повишена ефективност и възможност за извършване на планови и извънпланови проверки	Брой предоставено оборудване	Община Сатовча
8	Изготвяне на морфологичен анализ на отпадъците в община Сатовча	10	ПУДООС		Актуален анализ на отпадъците	Изготвен морфологичен анализ на отпадъците	Община Сатовча

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

V.3. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ И ОТПАДЪЦИ ОТ РАЗРУШАВАНЕ НА СГРАДИ

Строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради се характеризират с висок потенциал за рециклиране и повторна употреба, като някои от техните компоненти имат висока ресурсна стойност. Правилното управление на строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради допринася за постигането на устойчивост и подобряване качеството на живот. Поради тази причина отпадъците от строителство и разрушаване са определени като ключов аспект в пакета за кръгова икономика, представен от ЕК през 2015 г. Според РДО до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло, като се изключват незамърсени почви, земни и скални маси от изкопи в естествено състояние. Целите не са променени с приетата Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците.

В националното законодателство заложената крайна цел за рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване до 1 януари 2020 г. от най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците също не е променяна и се запазва и за периода на НПУО 2021-2028 г.

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети за постигане на тези цели до момента, а именно одобрените нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали от 2017 г.

В тях са разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции, като са поставени следните ключови изисквания:

- Възложителят на инвестиционен проект е отговорен за изпълнението на целите за рециклиране на строителните отпадъци.
- Възложителят е длъжен да разработи План за управление на строителните отпадъци като задължителна част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж и се одобрява заедно с целия проект. Изпълнението на Плана за управление на строителните отпадъци осигурява проследимост на количествата на отпадъците от момента на тяхното образуване до предаването им за оползотворяване или крайно обезвреждане.

Въвеждането на този механизъм улеснява осъществяването на контрол от страна на компетентните органи за изпълнение на изискванията на наредбата, както превантивно – на етап издаване на разрешение за строеж, така и последващо – при контрол на изпълнението на строителните дейности и в процедурата на въвеждане в експлоатация на обекта.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи.
- Възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества.

На територията на община Сатовча няма съоръжения за третиране/обезвреждане на строителни отпадъци.

В ИАОС липсват данни за количествата генерирани строителни отпадъци за територията на община Сатовча. По тази причина не е коректно да бъдат формулирани изводи.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради съдържа както инвестиционни мерки, така и „меки“ мерки.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на приетия общински бюджет за съответната година.

Меките мерки са основно насочени към успешното прилагане на практика на нормативната уредба, както и към повишаване на информираността и капацитета в разглежданата област.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 6. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел:							
Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Разделно събиране и рециклиране на строителни отпадъци, вкл. в индустриални зони при доказана необходимост	20	InvestEU; Общински бюджет	01/2023- 12/2028	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие на тези групи отпадъци	Приключил проект	Община Сатовча, партньори
2	Прилагане на контрол за изпълнение изискванията на ЗУО относно строителните отпадъци и Наредбата за строителните отпадъци	5	Общински бюджет	Постоянен	Проверки относно спазване на изискванията за строителни отпадъци; брой извършени проверки	Спазване на нормативните изисквания	Община Сатовча
3	Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 - 2,5%	2028-2,5%	Община Сатовча, изпълнители на обществени поръчки
4	Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влагане в строежите на рециклирани строителни	0	-	Постоянен	2021-2023 - 8%; 2024-2028 -10%	2028 -10%	Община Сатовча, изпълнители на обществени поръчки
5	Включване в тръжните документи за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища на изискването за влагане в	0	-	Постоянен	2021-2023 - 2%; 2024-2028 -3%	2028 -3%	Община Сатовча, изпълнители на обществени поръчки

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
	строежите на рециклирани строителни материали						
6	Включване в тържните документи за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали	0	-	Постоянен	2021-2023 - 5%; 2024-2028 -8%	2028 -8%	Община Сатовча, изпълнители на обществени поръчки
7	Включване в тържните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	0	-	Постоянен	2021-2022 - 8% 2023-2024 - 9% 2025 - 10% 2026-2028 - 11%	2028 - 11%	Община Сатовча, изпълнители на обществени поръчки
8	Изграждане на площадка за разделно събиране и третиране на строителни отпадъци	100	ПООС 2021- 2027	01/2023	Намален риск за околната среда и човешкото здраве от вредното въздействие отпадъците	Брой изградени площадки - 1	Община Сатовча

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

**V.4. ПРОГРАМА ЗА ДОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ЗА РЕЦИКЛИРАНЕ И
ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА МРО**

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Съгласно националното законодателство са поставени годишни количествени цели за рециклиране и оползотворяване на шест групи масово разпространени отпадъци:

- Отпадъци от опаковки;
- ИУМПС;
- ИУЕЕО;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъци от батерии и акумулатори.

Целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, ИУМПС, ИУЕЕО и от батерии и акумулатори са заложили на общоевропейско ниво, а в България са поставени и се изпълняват национални количествени цели и за отпадъци от гуми и за отпадъчни масла и нефтопродукти. Целите за оползотворяване и рециклиране на шестте групи МРО на територията на цялата страна се изпълняват успешно чрез въведените схеми за разширена отговорност на производителя. Поставени са изисквания за ясно определяне на ролите на отделните заинтересовани страни, ефективността на разходите, определянето на вноските, които производителите заплащат, изисквания за прозрачност, както и системи за отчитане и ефективен контрол на дейността на схемите.

Таблица 7. Заложени цели за МРО по години

Група МРО	Цели
Отпадъци от опаковки	До 2025 г.: ○ 65% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклира, в т.ч. Пластмаси: 50% ○ Дърво: 25% ○ Черни метали: 70% ○ Алуминий: 50% ○ Стъкло: 70% ○ Хартия и картон: 75% До 2030 г.: ○ 70% от теглото на образуваните отпадъци от опаковки се рециклират, в т.ч.: ○ Пластмаси: 55% ○ Дърво: 30% ○ Черни метали: 80% ○ Алуминий: 60% ○ Стъкло: 75% ○ Хартия и картон: 85%
ИУМПС	Ежегодно: ниво на повторна употреба и оползотворяване, не по-ниско от 95% от теглото на всяко ИУМПС

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Група МРО	Цели
	Ежегодно: ниво на повторна употреба и рециклиране, не по-ниско от 85% от теглото на всяко ИУМПС
ИУЕЕО	Ежегодно: разделно е събрано мин. 65% от средното тегло на пуснатото на пазара ЕЕО през предходните три години
Отпадъци от отработени масла	Ежегодно: мин. 40% от количеството масла, пуснати на пазара през съответната година
Отпадъци от гуми	Ежегодно: не по-малко от 50% от количеството гуми, пуснати на пазара на РБ през текущата година се регенерират и/или рециклират
Отпадъци от портативни батерии и акумулатори (ПБА)	Ежегодно: разделно са събрани мин. 45% от пуснатите на пазара ПБА с изключение на ПБА, които са били пуснати на пазара, но са изнесени или изпратени от територията на страната
Отпадъци от индустриални батерии и акумулатори	Ежегодно: разделно са събрани мин. 25% от пуснатите на пазара индустриални батерии и акумулатори
Отпадъци от автомобилни батерии и акумулатори	Ежегодно са събрани разделно 100% от пуснатите на пазара автомобилни батерии и акумулатори

Източник: Подзаконовни актове към Закона за управление на отпадъците

Към 2020 г. в община Сатовча има въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Фирмата изпълните, с която община Сатовча има сключен договор е предоставила съдове за разделно събиране. Съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки са разположени в 9 от населени места в общината – тип „ИГЛУ“ - 87 бр. (жълт и зелен), от които 46 бр. жълти и 41 бр. зелени.

Сметосъбиране и сметоизвозване – обхванати са всички населени места на територията на община Сатовча. Услугата се извършва от Община Сатовча на основание Решение №11-РД-342-01 от 25.09.2020г. по чл.35, ал.3 и 3 от ЗУО от директора на РИОСВ –гр. Смолян. Общото количество битови отпадъци, които са извозени през 2020 г. на регионалното депо е 2 848,44 т.

В община Сатовча е въведена система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване има сключен договор с дружество, притежаващо документ за дейности с отпадъци съгласно изискванията на ЗУО - „НАДИН КОМЕРС“ ЕООД и „ХЕФТИ МЕТАЛС“ ЕООД. Събирането се извършва при провеждане на кампании.

В община Сатовча е въведена система за разделно събиране, временно съхраняване и предаването за предварително третиране, рециклиране, оползотворяване и/или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори има сключен договор с дружество, притежаващо документ за дейности с отпадъци съгласно изискванията на ЗУО - „ЕКОБУЛБАТЕРИ“ АД. Разположени са 10 пункта, от които в с. Сатовча – 2 бр., с. Вълкосел – 2 бр., с. Кочан – 2 бр., с. Слащен-1 бр., с. Плетена – 1 бр., с. Ваклиново- 1 бр. и с. Годешево - 1 бр.

Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО включва основно „меки“ мерки, които имат административно-регулаторен и

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

информационно-образователен характер. Предвидени са мерки за повишаване на административния капацитет.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В Плана за действие към настоящата програма не са включени специфични мерки и дейности за подобряване на системите и достигане на целите относно рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки, тъй като те са включени в Плана за действие към Подпрограмата за управление на опаковките и отпадъците от опаковки.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 8. Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Изпълнение на информационни кампании за обществеността от ООп на МРО от одобрените им програми	0	-	Постоянен	ООп изпълняват одобрените им програми, вкл. в частта за информиране на обществеността	Брой проведени кампании	Община Сатовча, ООп
2	Подобряване и разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците	0		2023 г.	Въведена и функционираща система за разделно събиране на отпадъците	Брой въведени и подобрени системи за разделно събиране на отпадъците	Община Сатовча

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

V.4.1. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

Необходимостта от разработването на настоящата подпрограма към Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО произтича от следните основни причини:

- Нормативно изискване – съгласно чл. 52, ал. 4 във връзка с чл. 49, ал. 4, т. 13 от ЗУО, Общинската програма се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците, с Националния план за управление на отпадъците трябва да съдържа отделна глава за управлението на опаковките и отпадъците от опаковки, включваща и мерки за предотвратяване и повторна употреба.
- За разлика от останалите МРО, в управлението на отпадъците от опаковки общините имат значително по-активно участие и задължения като една от основните заинтересовани страни, което изисква много по-добра координация между всички участници в процеса на управление на отпадъците от опаковки.

Към 2020 г. в община Сатовча има въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки. Фирмата изпълните, с която община Сатовча има сключен договор е предоставила съдове за разделно събиране. Съдовете за разделно събиране на отпадъци от опаковки са разположени в 9 от населени места в общината – тип „ИГЛУ“ - 87 бр. (жълт и зелен), от които 46 бр. жълти и 41 бр. зелени.

Настоящата подпрограма си поставя задачата да идентифицира ключовите тенденции по отношение на количествата на опаковките, на генерираните отпадъци от опаковки, от потреблението на опакованите стоки и нивото на рециклиране, и да набележи основни мерки и действия, които да подпомогнат предотвратяването на образуването на тези отпадъци, повторната употреба и постигането на заложените количествени цели пред страната за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на отпадъците от опаковки и за влагане на рециклирани материали в някои видове опаковки.

Количествените цели, които страната ни си поставя по отношение на рециклирането и оползотворяването на отпадъците от опаковки през следващите години, са посочени в Програмата за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. В допълнение към тези цели наскоро приетото европейско законодателство от пакета „Кръгова икономика“ поставя по-специални изисквания към едни от най-широко разпространените пластмасови опаковки, а именно пластмасовите бутилки за напитки за еднократна употреба. По-конкретно се поставя изискването всяка държава членка да гарантира, че:

- от 2025 г. някои бутилки за напитки трябва да съдържат най-малко 25% рециклирана пластмаса, а от 2030 г. - най-малко 30%.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- държавите членки да осигурят разделното събиране с цел рециклиране на пластмасови бутилки за еднократна употреба до 3 литра на ниво най-малко 77% до 2025 г. и до 2029 г. - 90%.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 9. Подпрограма за управление на опаковките и отпадъците от опаковки

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци							
1	Поемане на доброволни ангажименти от бизнеса за прилагане на практики за предотвратяване генерирането на отпадъци от опаковки от стоки, които предлагат на пазара	0	-	Постоянен	Предотвратени количества отпадъци от опаковки	Изпълнени мерки за предотвратяване на отпадъци от опаковки от бизнеса	Община Сатовча, Бизнес организации (търговски обекти и др.)

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонирани битови отпадъци и други

**V.5. ПРОГРАМА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА И РИСКА ОТ
ДЕПониРАНИТЕ БИТОВИ ОТПАДЪЦИ И ДРУГИ**

Програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други включва мерки за достигане на Цел 3:

Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други от ОПУО 2020-2028 г.

Предвидените мерки са както инвестиционни, така и „меки“ мерки.

„Меките“ мерки са насочени към реализация на публични, бизнес и научни проекти за разработване/внедряване на различни иновативни методи за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци. Предвидени са мерки за повишаване на капацитета на публичната администрация по отношение трансграничния превоз на отпадъци и др.

Посочените в ОПУО 2021-2028 г. мерки ще бъдат изпълнявани в рамките на възможностите на общинския бюджет за съответната година.

В резултат на изпълнението на програмата за намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци се очаква до 2040 г. количеството на депонираните битови отпадъци да се намали до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци. По-конкретно:

- ще бъдат разработени иновативни продукти и технологии, чрез които се подобрява йерархията на управление на отпадъците;
- ще бъдат изготвени практически решения за проблемите с най-широко генерираните производствени опасни отпадъци.

**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.**

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

Таблица 10. Програма за намаляване на количествата и риска от депонираните битови отпадъци и други

№	Дейности (мерки)	Бюджет (хил.лв)	Източник на финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение	Отговорни институции
Стратегическа цел:							
Намаляване на количествата и на риска от депонираните битови отпадъци и други							
1	Изпълнение на проект за устойчиво управление на излезлите от употреба препарати за растителна защита, временно съхранявани в общински складове	20	Бюджет на МОСВ	01/2022- 12/2028	Отпадъците от препарати за растителна защита, които се съхраняват временно в общински складове, са изнесени за обезвреждане в оторизирани съоръжения извън страната	Освободен склад за съхранение	Община Сатовча, МОСВ

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

VI. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ И РЕГИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

За ефективното използване на процеса на стратегическото планиране в публичния сектор, в т.ч. и на общинско ниво, съществено значение има връзката между отделните стратегически документи. Това обвързване допринася за проследяване съвместимостта на целите в отделните програмни документи, както и за недопускане на противоречия между тях. В съответствие със ЗМСМА общинският съвет определя политиката за развитие на общината във връзка с осъществяването на дейностите, свързани с общинското имущество и предприятия, общинските финанси, данъци и такси, устройството и развитието на територията, опазването на околната среда и устойчивото ползване на природните ресурси, образованието, здравеопазването, културата, социалните и комуналните дейности и т.н. Той одобрява стратегии, програми и планове за развитие на местните общности, които отразяват националните и европейски политики.

Общинската програма за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината, региона и страната.

Програмата за управление на отпадъците на Община Сатовча трябва да бъде в синхрон с придвижванията на националните програмни документи като:

- Национален план за управление на отпадъците за периода 2021–2028 г.;
- Национален стратегически план за поетапно намаляване количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране;
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България;
- Трети национален план за изменение на климата.

Общинската програма за управление на отпадъците е в координация и с основните местни и регионални стратегически планове и програми:

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Югозападен регион от ниво 2;
- План за интегрирано развитие на община Сатовча за периода 2021–2027 г.;
- Програмата за опазване на околната среда на община Сатовча за 2021-2028 г.

VII. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА/РЕГИОНАЛНАТА ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Прилагане на система за наблюдение, отчет и оценка на Националния план за управление на отпадъците е предвидено като изискване в ЗУО. Съгласно чл. 49, ал. 4,

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

т. 20 от Закона за управление на отпадъците, НПУО следва да съдържа система за отчет и контрол на изпълнението, а съгласно т. 21 – система за оценка на резултатите и за актуализация на плана. Тъй като Закона за управление на отпадъците изисква общинските програми за управление на отпадъците да се разработват в съответствие със структурата на НПУО, такава система трябва да бъде разработвана и включена и в общинската програма за управление на отпадъците. В допълнение, чл. 52 от ЗУО поставя рамкови изисквания към разработването на програми за управление на отпадъците от общините. Поставени са следните най-общи изисквания по отношение на наблюдението, отчета и контрола:

- програмата се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия;
- кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за управление на отпадъците на Община Сатовча е Общински съвет – Сатовча. Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година. Отчетът се представя в срок до 31 март и се публикува на интернет страницата на общината. Копие от отчета се изпраща на РИОСВ – Смолян.

Целта на отчета за изпълнение на програмата през предходната календарна година е да се проследи напредъка при изпълнението и да се идентифицират необходимите промени или адаптиране на програмата за текущата година.

Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и е целесъобразно да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-добро разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на отпадъците – както общински съветници, така и широката общественост.

Целесъобразно е годишният отчет за изпълнение на Програмата за управление на отпадъците на Община Сатовча да се изготвя в следния формат:

- Въведение;
- Общи условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината;
- Действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението;
- Създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни;
- Преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на съответната година;
- Напредък по изпълнение на целите и мерките в Програмата;
- Заключение;
- Приложения.

Наблюдението на общинската програма за управление на отпадъците на Община Сатовча може да се определи като процес на системно събиране и анализ на информация относно хода на изпълнение на включените в програмата мерки. В приетата програма за управление на отпадъците за всяка мярка или група от мерки в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за текущо изпълнение и целеви индикатори. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Кметът на община Сатовча организира наблюдението на изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците. Той трябва да определи звено в структурата на общинската администрация, което ще отговаря за събиране и обобщаване на информацията за изпълнение на включените в програмата мерки, както и за изготвяне на годишния отчет за изпълнение на програмата. Такива функции са възложени на специализираната общинска администрация, която отговаря за управление на дейностите с отпадъците. Ясно трябва да са определени и отговорностите на другите вътрешните звена и на външните за администрацията структури, които ще предоставят информация, както и обхватът на данните и периодичността, с която това ще се извършва. Това става чрез вътрешни правила за дейностите по събиране и съхраняване на информация, свързана с подготовката и изпълнението на програмата. Като административен подход е възможно кметът на общината да издаде заповед, в която подробно да са описани отговорностите на всички структурни звена в общината за набиране на съответната информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишния отчет пред общинския съвет за изпълнението на общинската програма за управление на отпадъците.

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1 - Отпадъците, които са извън обхвата на ПУО Сатовча

ПРИЛОЖЕНИЕ № 2 - Анализи на състоянието на управлението на отпадъците,

в т.ч.:

- Анализ на състоянието относно отпадъците;
- Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините;

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА САТОВЧА ЗА ПЕРИОДА 2021-2028 Г.

Приложение №3. „Програма за управление на отпадъците“

- Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво;
- Анализ на дейността на Регионалното сдружение за управление на отпадъците;
- Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове;
- Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;
- Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „Отговорност на производителя“ и „Замърсителят плаща“;
- Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците;
- Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците;
- Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им;
- Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците.

ПРИЛОЖЕНИЕ № 3 – Прогнози